

Roots

Raadgevend Comité – VCA
Mei 2014

Inleiding

1. Vragen
2. Conceptuele afbakening
3. Twee cruciale componenten:
Informatie versus identiteit
4. Zoektocht als helend versus beschadigend
5. Twee thema's om over na te denken

1. Vragen waarmee de sector geconfronteerd wordt:

- Wanneer geadopteerden op zoek gaan naar hun 'roots'
 - Welke hulp dienen ze daar dan bij te krijgen?
 - Wie staat daar best voor in?
 - Wie doet wat, en zijn de actuele pistes goede pistes?

2. Conceptuele afbakening

- *Waarover hebben we het als we spreken over 'roots': op reis gaan, je achtergrond willen kennen, aanspraak maken op het recht op informatie, je identiteit verder proberen op te bouwen?*
- *Wordt het begrip 'roots' door alle betrokkenen op dezelfde manier begrepen: weten we altijd goed waarover we het in een specifieke context hebben als het gaat over 'roots'?*

3. Twee cruciale componenten

1. Op zoek naar informatie
 - Willen weten wie je biologische ouders zijn/waren, wat er precies met je gebeurd is/
 - Het recht hebben op informatie over je geschiedenis
 - Cfr erfelijke aandoeningen...
1. Op zoek omtrent identiteit
 - Mogen weten en kennen omtrent je herkomst, is een belangrijk aspect van identiteitsopbouw: wie ben ik en waar kom ik vandaan? als springplank naar een toekomstperspectief: 'wie wil ik zijn en waar wil ik met mijn leven naartoe'

4. Zoektocht als helend versus beschadigend

- helend wanneer:
 - je informatie kan vinden die bijdraagt tot je gevoel van identiteit
 - je erkenning ontmoet van je nood aan/verlangen naar informatie
- Beschadigend wanneer:
 - Je op dichte deuren botst en je vooral onmacht ervaart
 - Informatie teleurstellend is en/of de omkadering om dit op te vangen ontbreekt
- Maakt dit tot zeer gevoelige thematiek!!!

5. Twee thema's om vandaag over na te denken

1. Wat vragen de doelgroepen?
 - Geadopteerden (Joshi Janssen)
 - Ouders (Kathlijne)
 - Wat nu?
2. Wat gebeurt er nu al, en wat vinden we daarvan?
 - VCA (xx?)
 - Steunpunt nazorg (Inge Demol)
 - Adoptiediensten (Erika)

Rootswerking VCA

Leen Van Damme

Kind & Gezin

Kind & Gezin

VCA voorziet:

- Inzagerecht
 - Vanaf 12 jaar: recht op inzage van adoptiedossier (recht op gegevens die over geadopteerde gaan)
 - Vertrouwenspersoon kan erbij zijn
 - Sinds 2005: dossiers worden door VCA bijgehouden, inspanning om de oude dossiers te verzamelen
- Wanneer geen dossier, VCA contacteert:
 - Adoptiediensten
 - Jeugdrechtbank
 - Land van herkomst
 - Vroegere bemiddelaars

VCA voorziet:

- Medewerking bij rootsvragen/zoektochten
 - Navraag bij:
 - Adoptiediensten
 - Land van herkomst: CA, rechtbank, toenmalige contactpersonen
- Voorstel om informatie te bundelen en verzamelen via sjabloon:
 - Individuele rootsvragen sneller en accurater informeren
 - In kaart brengen welke mogelijkheden er waar zijn
 - Bij lacunes: stappen ondernemen als VCA

Vragen van VCA aan Raadgevend comité:

- Wat moet er aan rootsaanbod voorzien worden?
- Wat is de taak van VCA hierin?

Steunpunt
Adoptie vzw

Roots

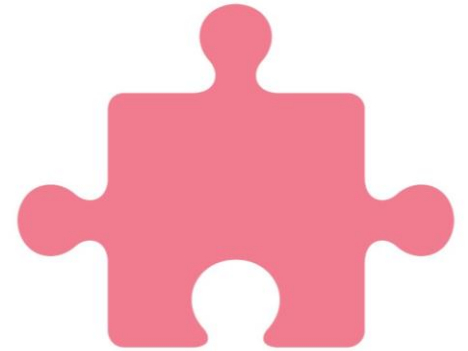
Wat verstaan we onder 'roots'?

Alle interesse in de herkomst van het adoptiekind:

Wie ben ik?

Waar kom ik vandaan?

(Wie wil ik worden?)

Welke vragen ontvangt SA?

Geadopteerde op zoek naar informatie over geboortefamilie,

Twijfel?

Vaak in herkomstlanden waar het zoeken moeilijk is (vb India).

Adoptieouders op zoek naar informatie voor het kind,

Twijfel?

Vaak in herkomstlanden waar het zoeken moeilijk is (vb Ethiopië).

Roots

Principes bij ondersteuning van rootsvragen

- Steunpunt Adoptie als wegwijzer
- Samenwerking formele/ juridische vraag en de vraag naar nazorg/ ondersteuning
- Expertise inzake roots delen met de reguliere hulpverlening

Steunpunt kiest voor het benaderen van de vraag naar omgaan met informatie vanuit een **zorget**

dat betekent dat we stap voor stap zullen handaaien, rekening houdend met zoveel mogelijk perspectieven.

Er is **respect voor alle zoekers**: geboorteouders, adoptieouders en geadopteerden.

Roots

Aanbod voor geadopteerden en adoptieouders

- Individuele gesprekken (verkenning, oriëntatie en begeleiding)
- Nazorg in groep
 - Voor adoptieouders 'roots, ver gezocht'
 - Voor geadopteerden
- Faciliteren lotgenotencontact
 - Ontmoeting en delen van contacten
- Ondersteuning bij inzage VCA
- Delen van informatie en contacten herkomstlanden gecentraliseerd bij VCA

Suggestie:

- Op sectorniveau nadenken en afstemmen mbt het thema roots

Wat vragen de geadopteerden?

Joshi Janssen

(1) I.v.m. rechten en plichten

- Dat als een overheid als de onze er bewust voor kiest om adoptie te faciliteren en te subsidiëren, die zich er ook voor verantwoordelijk stelt om (qua budget, personeel, tijd ...) op een transparante manier evenredig te investeren in nazorg voor de geadopteerden; anders is er volgens de geadopteerden sprake van plichtsverzuim.
- Dat onze overheid bij – en zeker ook na – een ontmoeting tussen geadopteerden en hun geboortefamilie vanuit een bezorgde én zorgzame houding een aanvaardbaar antwoord kan geven op de fundamentele vraag 'Wat nu?', zowel voor de geadopteerde als voor haar of zijn geboortefamilie. Volgens de geadopteerden gaat het daarbij om een gedeelde verantwoordelijkheid van het ontvangende land en het geboorteland.
- Dat onze overheid in actuele én vroegere geboortelanden het recht op inzage in adoptiedossiers op een diplomatische manier blijft afdwingen; om niet-ontsloten, meestal oudere adoptiedossiers ter beschikking te stellen voor zoekende geadopteerden. Het gaat tenslotte om het aanspraak maken op een internationaal recht dat volgens de geadopteerden dan ook beter in samenwerking met andere landen kan afgedwongen worden.
- Dat onze overheid er bij de goedkeuring van herkomstlanden streng op toeziet (via een objectieve screening of toetsing van criteria) dat er enkel wordt samengewerkt met geboortelanden die het Haags Adoptieverdrag volledig respecteren, wat in principe wil zeggen dat elke adoptie bij ons alleen maar in eer en geweten kan gebeuren op basis van een correct dossier met alle essentiële informatie (cf. identiteit en medische gegevens van de geadopteerde en de biologische ouders; aanleiding van en situatie bij afstand; nazorgrapporten en andere officiële documenten). Een adoptie waarbij een dergelijke selectie niet voorafgaandelijk gebeurt, is volgens de geadopteerden per definitie ongerechtvaardigd.

(2) i.v.m. contact en communicatie

- Een duidelijke afbakening tussen professionele psychosociale hulp bij inzage in adoptie-dossiers in België enerzijds en bij *roots search* in geboortelanden anderzijds – dat laatste zowel vanuit België als (zo mogelijk) in de geboortelanden.
- Transparante en uniforme communicatie over de instanties waar geadopteerden terecht kunnen voor welk soort *roots*-hulp (en welke zeker niet), in het bijzonder in verband met:
 - inzage in hun adoptiedossier in België;
 - hulp bij de zoektocht naar informatie over hun geboortefamilie vanuit België;
 - exploratie van mogelijkheden om hun geboortefamilie in het geboorteland te ontmoeten.
- Hulpverleners die consequent eerlijk, empatisch, openlijk, respectvol en vertrouwelijk communiceren met geadopteerden over de reële mogelijkheden (zonder onrealistische verwachtingen te scheppen) om *retrievable information* over hun herkomst op het spoor te komen, zodat de zoektocht met grotere zekerheid 'helend' wordt in de eerder gebruikte zin van het woord.
- Meer aandacht, in de vorm van specifieke opvang en begeleiding – eventueel zelfs via doorverwijzing – naar de geadopteerden die er het meest nood aan hebben: diegenen met een meer 'hermetisch' adoptiedossier die persoonlijk het langst/meest lijden onder het niet-weten en wanhopig zijn geworden door tijdsdruk, een groot gevoel van onmacht, vaak ook van onrechtvaardigheid, en soms zelfs van ontworteling (*feeling un-root-ed*).
(Vb bij uitstek: wie uit India geadopteerd is, vooral in de jaren 70 en 80 van de vorige eeuw.)

(3) i.v.m. expertise en netwerk

- Dat onze adoptiesector de ambitie waarmaakt om betrouwbare diensten en personen in de geboortelanden te vinden en optimaal te benutten voor zoekvragen van geadopteerden met het oog op hun dossierinzage, een eventuele ontmoeting met hun geboortefamilie et cetera.
- Dat onze adoptiesector bij vraag-gestuurde hulp als overheidsvertegenwoordiger een proactieve rol opneemt door in de geboortelanden zelf aan te kloppen bij de betrokken rechtbank, het adoptiebureau ... ; maar ook contactpersonen, sociaal werkers et cetera, bij voorkeur op basis van een expertisenetwerk dat uitgebouwd wordt rond *roots search* in samenwerking met andere, al dan niet Europese landen.
- Dat onze adoptiesector proactief én retroactief zoveel mogelijk adoptiedossiers op een duurzame wijze centraliseert en digitaliseert, maar ook netwerkgegevens van de bovengenoemde 'intermediaire instanties' uit de diverse geboortelanden.
- Dat onze adoptiesector de ideale situatie voor ogen houdt dat alle geadopteerden onbelemmerd toegang hebben tot hun eigen adoptiedossier, correct én volledig (conform de principes van het Haags Adoptieverdrag), en dat zij zelf kunnen beslissen of ze naar hun roots willen zoeken of niet, en in welke mate ze daarbij professionele begeleiding op maat zouden willen krijgen.

Roots: Wat bestaat er bij de adoptiediensten ?

Erika Van Beek

Wat bestaat er bij de adoptiediensten

1. *Alle adoptiediensten krijgen regelmatig vragen ivm roots/achtergrond*
2. *FIAC : 'Road to Roots' project, gestart destijds met steun van Steunpunt nazorg, ze zetten dit sinds einde Steunpunt Nazorg verder met eigen middelen*

3. **VRAGEN IVM ROOTS KOMEN VAN 2 GROEPEN :**

1. *adoptieouders*
2. *geadopteerden*

Welke vragen krijgen we?

1. *Vraag naar achtergrondinformatie*
2. *Vraag met betrekking tot dossier / bespreking dossier*
3. *Vraag in het kader van een (eventuele) rootsreis*

→ *het is een langzaam proces*

vaak zit er iets anders achter de gestelde vraag

Vragen in 2013 gesteld aan ROH

Soort rootsvraag	Vraag door geadopteerden	Vraag door ouders
Achtergrondinformatie	4	18
Bespreking dossier	9	1
Rootsreis	4	9
Achtergrondinformatie + dossier	8	1
Achtergrondinformatie + rootsreis	1	1
Bespreking dossier + rootsreis	3	0
Totaal	29	31

Vragen gesteld aan HKM*

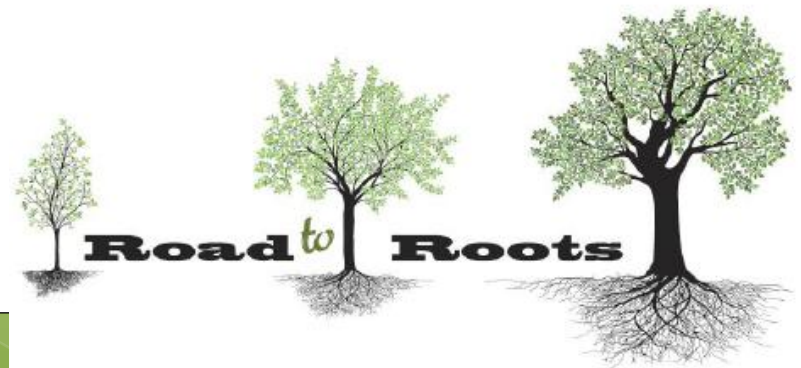
- 1 vraag naar bijstand bij de praktische zaken van de reis (paspoorten, visa, contact ter plaatse..)
- 1 vraag naar de vaccinatiekaart van het kind
- 1 vraag naar het zoeken naar de biologische ouders in het kader van een te plannen rootsreis; ook andere praktische vragen;
- 1 vraag naar een mogelijke weg om de biologische mama te vinden owv verdriet van het adoptiekind dat vreest zijn biologische moeder nooit te zullen kennen.

*de oudste kinderen geadopteerd via HKM zijn 15 jaar, dus beperkt aantal vragen

Road to roots (rootsproject FIAC) werd gecontacteerd door:

- Organisaties uit de sector
- Organisaties buiten de sector
- Autoriteiten/organisaties in het buitenland
- Studenten
- Geadopteerde jongeren/volwassenen (33)
- Adoptieouders (46)

Goede zorgen ... mooie bomen ... sterke wortels ...

Gestelde vragen:

- Begeleiding bij roots
- vraag tot concrete hulp bij omzetten nationaliteit
- vraag tot bijstand wanneer adoptieouders geen toegang geven tot dossier
- begeleiding bij dossierinzage
- samenstellen rootsreis
- vragen ivm contacten in hun land
- Vragen ikv rootszoekwerk voor de kinderen: vooral ouders die via onze adoptiedienst adopteerden en nu opnieuw begeleiding vragen bij de zoekvragen van hun kinderen
- adoptie ouders zoeken antwoorden/hulp bij het vertellen van achtergrondgegevens
- ...

Gegevens van 2011 - 2014

- RTR startte in 2011;
- Twee jaar op rij was er een subsidietoelage voor het project RTR via Steunpunt Nazorg Adoptie
- Sindsdien gaat het verder zonder middelen; de opdracht, gevraagde hulp is moeilijk af te bakenen en niet evident om werkingskosten door te rekenen aan de gebruiker (zeker wanneer het gaat om geadopteerde zonder inkomen en zonder steun van de adoptie ouders)

VRAGEN voor RC

1. BVR voorziet enkel inzage bij VCA
 - Aanpassing BVR: mogelijkheid tot inzage ook bij adoptiedienst?
2. BVR voorziet geen rootswerking bij adoptiediensten
 - Rootsbegeleiding = vereiste herkomstlanden
 - Probleem: Werkingskost van een adoptiedienst is geplafonneerd en subsidie slechts zeer beperkt.
3. Steeds meer adoptanten nemen zelf initiatief, houden zoektocht al tijdens of kort na afreis (belangrijke hechtingsperiode):
 - Mogelijkheid tot Studie/Onderzoek:
 - Is dit in het belang van het kind?
 - Wie is 'eigenaar' van deze informatie